

**CARTEA VECHE
ROMÂNEASCĂ
DE LA PAROHIA
TRIFEȘTI -
NEAMȚ,
ÎN BIBLIOTECA
EPARHIALĂ DE LA
ROMAN.**

Pr. Dr. Aurel – Florin ȚUSCANU

Fondul de carte veche românească de la Centrul eparhial Roman cuprinde **287 de titluri** (peste **1.100** exemplare).

- **Timpul** apariției titlurilor care îl compun: de la 1643, până la 1830 .

- **Locul tipăririi**: cărțile provin din toate centrele tipografice active în perioada respectivă, din toate provinciile românești , dar și din câteva capitale străine cum ar fi : Buda, Viena, Sankt Petersburg.

- **Fondul** este alcătuit din două componente succesive: **fondul inițial** al bibliotecii și un **fond concentrat** aici de la parohiile din protopopiatul Roman, în perioada 1981-1984.

- În anul 1983 au fost retrase de la parohia Trifești vechile cărți de cult, cu intenția de a le proteja, salva, restaura și pune în valoare de către Episcopia Romanului.

- Cu acel prilej au fost preluate în custodie un număr de 10 cărți de cult:
Apostol (1743), Penticostar (1743), Evanghelia (1762), Mineiul lunii Februarie (1779), Mineiul lunii Iunie (1780), Mineiul lunii Aprilie (1780), Mineiul lunii Mai (1780), Ceaslov (1797), Molitfelnic (1811), Ceaslov (1817).
- Pe lângă valoarea lor istorică, artistică și culturală, pe paginile acestor cărți învechite de vreme, am descoperit nenumărate însemnări, care reprezintă pentru noi veritabile mărturii documentare pentru istoria locală.

Biserica „Sf. Nicolae” Trifești -
ctitorie a familiei BALȘ (1798-1799)

APOSTOL, Buzău, 1743, BER III, 63.

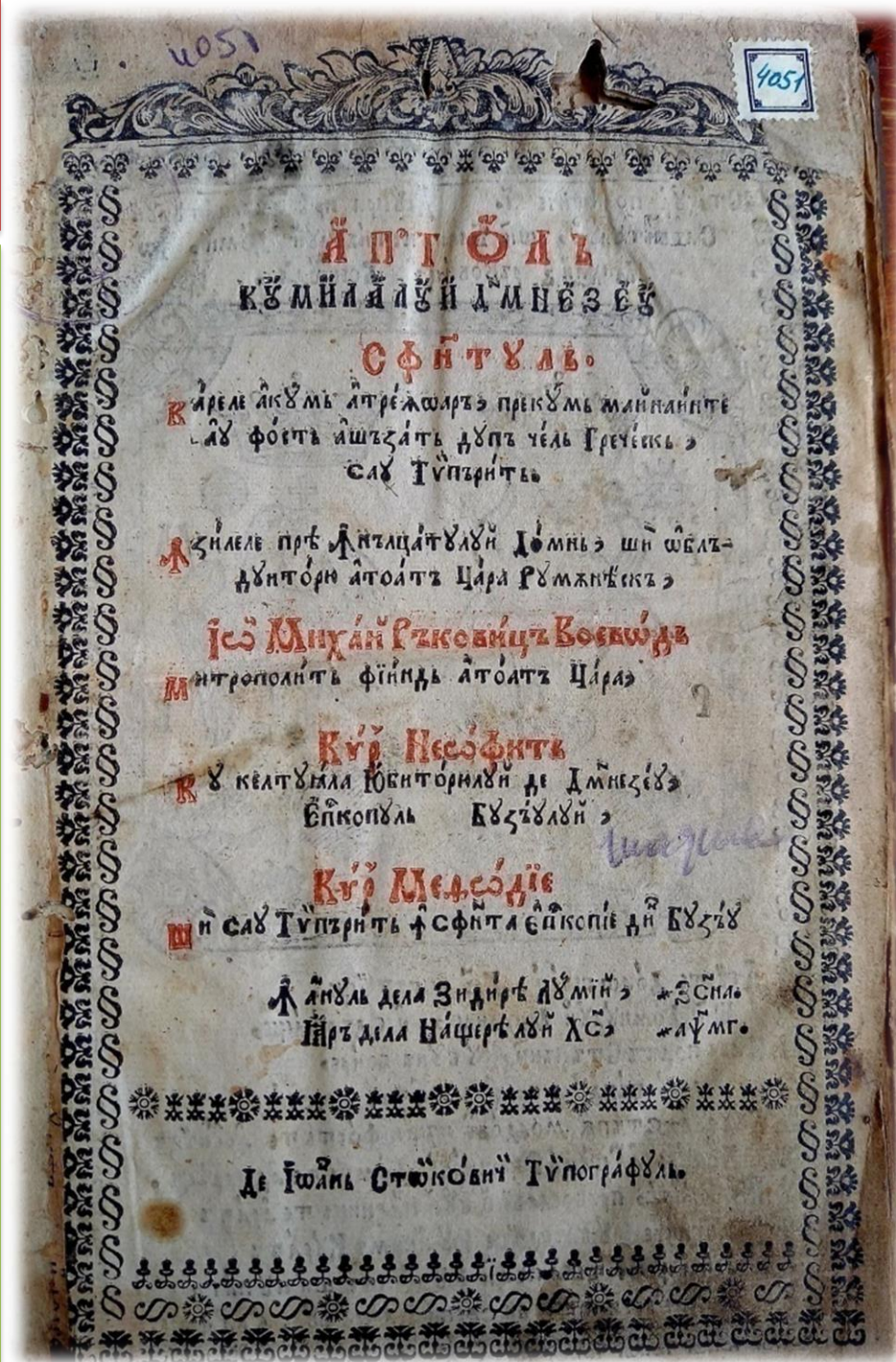
f.1 de gardă (chirice cerneală brună):

„Acest Apostol este al bisericii din sat
Sofrăcești (comuna Trifești n.n.).
1846 a(u)gust 26. D. Eminovici.

Mai jos aceeași mână, cu caractere
latine:

„Acestu sf(ânt) Apostol este al
bisăricii din Sofrăcești. 1870,
martie 4. D. Eminovici”.

„Astăzi la 1 avgust 1870, s-au săvârșit
din viață dom(nul) dascălu(l)
Constandin Avram, șazătoru în
viață în comuna Luțca . D.
Eminovici, 1870 avgust 1. Și spre a
să ști am însămnat astăzi, 1870,
avgust 1. D. Eminovici”.

PENTICOSTAR, București, 1743, BER 308

f.1 nenum.(titlu; chirilice, cerneală neagră):

„Acestu Penticostar l-am cumpărat eu și l-am dat la biserica de la Trifești la let 7251, fiv(ruarie) 7” (7 februarie 1743 n.n.)

Altă mână (chirilice, cerneală neagră):

„Nectar(ie) vel-spat(ar)”.

f.143 (creion negru, caractere latine):

„Fiind de serviciu în această sfântă zi, am semnat spre știință, Paroh, Gh. Popovici, 1912, mai 3”.

EVANGHELIE, Iași, 1762, BER III, 438

f. De gardă din față (caractere latine, creion): „Astăzi, 26 martie, păr(intele) Gh. Popovici fiind bolnav de gripă, (am făcut) eu slujbă la biserică în locul Sf(inției) sale. Pr(eot) Rusu. 1932”.

f. De gardă de la sfârșit (caractere latine, cerneală albastră): „Spre știință: în anul 1945, de Sf(intele) Sărbători ale Nașterii Domnului, a plouat și încă nu era nins până atunci. 27 decembrie 1945. Paroh pr. Gh. Căluian”.

Mai jos aceeași mână:

„La 7 martie 1953 s-a stricat clopotul cel mic. La 9 martie 1953 s-a înmormântat I. V. Stalin”.

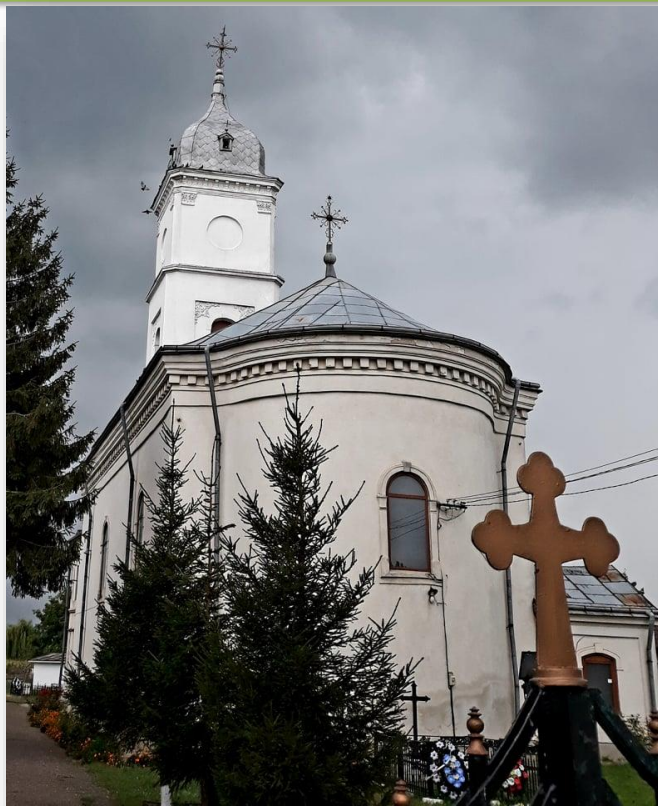

**MINEIUL pe luna
FEBRUARIE, Râmnic,
1779, BER III, 293**

**f.165: „ La veleat 1836
februarie în 15 zile,
sâmbătă la 9 ceasuri di
noapti s-au săvârșit din
viață marile a Moldovii
Vistiernic lordachi Ruset
carile au fost și ctitor la
biserica din Trifești
îmbrăcând pe Maica
Domnului toată cu argint”.**

MINEIUL pe luna APRILIE, Râmnic, 1780, BER III 278.

f. 49 (chirilice, cerneală neagră): „ Să
să știe di când au început a să zidi
biserica de la Trifești; luna a treia,
săptămâna după Paști, april 12”.

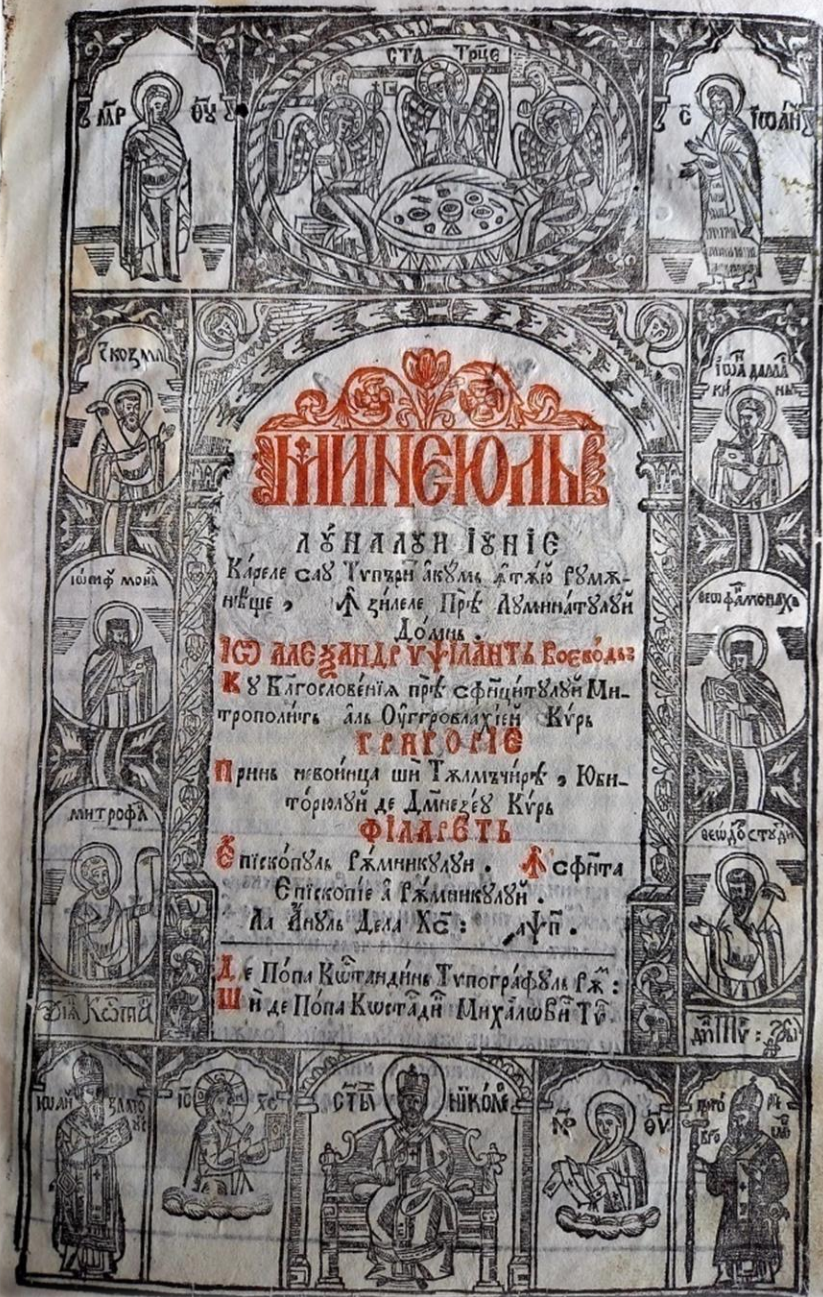

MINEIUL pe luna IUNIE, Râmnic, 1780, BER III, 275

Coperta I interior (chirilice, cerneală neagră): „La velet 1792, iul(ie) 21, s-au făcut mitropolit Moldavii preasfințitul episcop de Huși, Iacov (Stamati n.n.) dede(a) înălțatului domn Alexandru Moruzi V(oie)vod, să să știe”.

f. de gardă din față (chirilice, cerneală neagră): „Să știi di cându am vinit aici, la Trifești, la anu(l) 1835, în fevruari(e) 20”.

f. de gardă următoare, aceeași mână: „Să știi di când m-am căsătorit, 1835 și di când am vinit la mînăstire, la Trifești și tot la anul acela, la moșia cucoanii Catinca Balușo(a)i(a); dascăl Gheorghe ot Trifești”.

MINEIUL pe luna MAI, Râmnic, 1780, BER III, 272

f.69-70: „ La velet 1793 mai 13 zile, vineri a trie săptămână după Paști după liturghie s-au uitat o lumânari aprinsă în biserică și eșind preutul din biserică s-au aprins scaunul cel mari ci era sfeșnic dinainte icoanii Precistii și au ars tot cu toati făcliile ci erau întrânsul și s-au aprins și strana icoanii cei făcătoari de minuni și au ars și pocustela icoanii giunătati la trei ceasuri din zi, în zilele lui Mihail vv Șuțul”.

CEASLOV, Iași, 1797, BER III, 116

p.3 (caractere latine, cerneală neagră:
„Acest Ceaslov îl am de la tată(l) meu,
preotul Dimitrie Popovici, preot în parohia
Broșteni, județul Roman, mort la 1
decembr(i)e 1896. Pr.Gh. Popovici – fiul ,
paroh Trifești – Roman între 1903-1932”.

p.288, aceeași mână:
„Astăzi, 14 martie 1919, ora 6 dimineața,
mama mea, preoteasa Profira pr(eot) D.
Popovici, din satul Broșteni, județul
Roman, a încetat din viață la mine, în
Trifești, jud. Roman. A trăit 90 de ani.
Pentru știință am însemnat aici. Pr. Gh.
Popovici”.

p.503 : „În 29 martie 1934, ora 10 sara, s-a
produs un puternic cutremur de pământ.
Pr. Gh. Popovici, fost (la) Trifești, între
1903-1932”.

MOLITVELNIC, Braşov, 1811, BER, II, 36

p.158 (caractere latine, cerneakă neagră): „Pr. G. Banu. Spre știință, de când au nins la Ziua Crucii, spre 14 s(e)pte(mbr)ie, au început a ploua, spre 15 au început a ninge și au nins până la ora 16, sara, dar n-au înghețat noaptea și la 17 s-au luat omătul care se pusese de o palmă. 1867”.

p. 192: „Subsemnatul, preot Ghiorghi Banu, oferez acest Molitvelnic bisericii din Trifești, cu hramul Înălțarea Domnului și Sf. Nicolai, pentru pomenire. Pr. G. Banul, 1879, ianuarie 19”.

p.165-169, aceeași mână (chirilice, cerneală brună): „Să să știi de când m-am căsătorit, la velet 1839, în luna lu(i) mai, în 21 și m-am hirotonisât preot, la let 1842...”.

p.531 (chirilice, cerneală neagră): „ Această carti esti a preotului Calist, răposatului, spre pomenire...”.

Coperta a doua, interior (caractere latine, creion): „C. Tansanu, cântăreț în comuna Trifești, 6/7/1934”.

CEASLOV, Chișinău, 1817, BER, IV, 548

f.111 (caractere latine, cerneală violetă): „La anul 1873, luna iulie, în 23, la 8 ceasuri după amiază, au răposat dl. Iconomul Mihai Bută, servitoriu la biserica din Trifești timp de 20 de ani, îngropat la 26 iulie, ziua joi, în zilele d-lui Carol I, Dl. României, sub episcopul Isaia (de) Roman și mitropolitul Calinic Miclescu, 1874, ianuarie 15. V. A. Urechia”.

Concluzii

Dincolo de aceste statistici nu putem trece cu vederea zecile de **însemnări** facute pe paginile învechite ale acestor cărți de cult, însemnări care surprind „*istoria*” acestora, informații despre donatori, despre biografiile și destinele unor personalități ori familii, despre invazii, incendii, calamități, războaie, fenomene meteorologice, etc.

Prin mesajele care le transmit, ori le sugerează, aceste însemnări se constituie într-un auxiliar prețios, nu numai pentru cunoașterea directă, dar și pentru buna înțelegere, sub diferite aspecte, a stării și evoluției unei lumi care, mai mult sau mai puțin îndepărtată de noi, ca timp, loc, mentalitate, cultura, nu este alta decât aceea a înaintașilor noștri.

VĂ MULȚUMESC PENTRU ATENȚIE!

Pr. Dr. Aurel – Florin Țuscanu

E mail: tuscanu65mai@yahoo.com